

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1012 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENŲ DELEGAVIMO Į TAPTAUTINES IR EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJAS AR UŽSIENIO VALSTYBIŲ INSTITUCIJAS ĮSTATYMO NR. X-1262 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-23-1250; TAIS Nr. 23-13522)

2023-09-26 Nr. NV-2350

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 pakeitimo įstatymo projekto (toliau kartu – Projektai) atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-11012 pakeitimo įstatymo projekto (toliau - Projektas Nr. 1):

1. Darbo kodekso 141 straipsnio 2 dalis nustato, kad „*Minimalusis darbo užmokestis (minimalusis valandinis atlygis ar minimalioji mėnesinė alga) – mažiausias leidžiamas atlygis už nekvalifikuotą darbą darbuotojui atitinkamai už vieną valandą ar visą kalendorinio mėnesio darbo laiko normą. Nekvalifikuotu darbu laikomas darbas, kuriam atlikti nekeliami jokie specialūs kvalifikacinių įgūdžių ar profesinių gebėjimų reikalavimai*“. Vyriausybės 2023 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 516 nuo 2024 m. sausio 1 d. nustatytas minimaliosios algos dydis (toliau – MMA) - **924 eur**. Projekto Nr. 1 34 straipsniu keičiamo Diplomatinės tarnybos įstatymo (toliau – DTĮ) 96 straipsnyje, reglamentuojančiame diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose dirbančių darbuotojų (dirbančių pagal darbo sutartis) darbo užmokestį, siūlomas nustatyti darbuotojo minimalus pareiginės algos koeficientas – 0.52. Atsižvelgiant į tai, kad DTĮ 96 straipsnio 1 dalies 2-4 punktuose išvadintos darbo užmokesčio sudedamosios dalys gali ir nebūti paskirtos (nesant teisinio pagrindo), ir darbuotojas gautų tik pareiginę algą (96 straipsnio 1 dalies 1 punktas), jam paskaičiuota pareiginė alga pagal Projekte Nr. 1 siūlomą minimalų pareiginės algos koeficientą, būtų beveik lygi MMA (t.y., $0,52 \times 1785,4 = 928,41$ eur). Tai neatitinka aukščiau cituotos Darbo kodekso nuostatos, nes MMA yra *mažiausias leidžiamas atlygis už nekvalifikuotą darbą* (atkreipiame dėmesį, kad dėl šio aspekto derinimo metu pastabą teikė ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija). Be to, ateityje Vyriausybei pakėlus MMA, tekstą iš karto skubos tvarka keisti DTĮ, nes jame nurodomas koeficientas jau būtų mažesnis nei MMA.

Analogiška pastaba ir dėl Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 pakeitimo įstatymo projekte siūlomo identiško pareiginės algos koeficiento deleguotiems kitiems asmenims.

Taip pat siūlome įvertinti, ar Projektu Nr. 1 keičiamo DTĮ 96 straipsnio nuostatos, reglamentuojančios diplomatinį atstovybių, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų darbuotojų darbo užmokestį (pvz., darbo užmokesčio sudedamosios dalys, pareiginės algos koeficiento dydžio nustatymo kriterijai, minimalus pareiginės algos koeficientas ir pan.) neturėtų būti panašios (įvertinus objektyviai pagrįstus ir būtinus minėtų darbuotojų darbo ypatumus) į Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengto Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr.XIII-198 pakeitimo įstatymo projekto (šis projektas pateiktas derinimui suinteresuotoms institucijoms) nuostatas.

Siūlome įvertinti šiuos aspektus ir tikslinti Projektus (dėl patikslintų nuostatų, mūsų nuomone, būtų tikslinga gauti ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomonę).

2. Atsižvelgiant į Projekto Nr. 1 10 straipsniu keičiamo DTĮ 31 straipsnį (kuriame šalia *teisės dirbti kitą darbą*, pildomas ir diplomato teise *užsiimti kita veikla, nesusijusia su darbo santykiais*), mūsų nuomone, turėtų būti atitinkamai keičiamas ir DTĮ 29 straipsnio 1 dalies 10 punktas, kuriame duodama nuoroda tik į *kitą darbą* („10) nedalyvauti su diplomato pareigomis nesusuderinamoje veikloje ir nenaudoti tarnybos (darbo) laiko kitiems tikslams, išskyrus kitą darbą, dirbamą turint užsienio reikalų ministro ar jo įgalioto asmens leidimą šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka, jeigu tai netrukdytų diplomatui tinkamai atlikti jo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, taip pat – profesinės sąjungos atstovo pareigų atlikimą“).

Dėl šios priežasties atitinkamai turėtų būti keičiamas ir DTĮ 32 straipsnis (įskaitant ir jo pavadinimą), taip pat ir 78 straipsnio 4 dalis.

3. Projekto Nr. 1 11 straipsniu keičiamame DTĮ 34 straipsnyje siūloma nuostata, kad *diplomatų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir tvarką nustatytų užsienio reikalų ministras ar jo įgaliotas asmuo* (aiškinamajame rašte nėra pateiktas tokio siūlymo – dėl įgalioto asmens – pagrindimas ir įgyvendinimo mechanizmas). Vis tik atsižvelgiant į tai, kad minėti prioritetai ir tvarka turėtų būti įforminti kaip teisės aktas (įsakymas), bei įvertinant tai, kad pagal Seimo 2023 m. gegužės 25 d. priimto Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr.VIII-1316 pakeitimo įstatymo, kuriuo nuo 2024 m. sausio 1 d. Valstybės tarnybos įstatymas dėstomas nauja redakcija (toliau – VTĮ nauja redakcija), VTĮ naujos redakcijos 38 straipsnio nuostatas - *valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir tvarką nustato Vyriausybė*, mūsų nuomone, diplomatų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir tvarką turėtų nustatyti *užsienio reikalų ministras*.

4. Projekto Nr. 1 12 straipsniu keičiamo DTĮ 35 straipsnio 3 dalyje siūloma nuostata: „Minimalūs diplomatų pareigybių grupių pareiginės algos koeficientai nustatyti šio įstatymo priede“. Atkreipiame dėmesį, kad Priede vartojamos formuluotės - *diplomatų pareigybių grupės*

arba pareigybės (Užsienio reikalų ministerijoje arba Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose), taip pat kitur Projekte Nr. 1 vartojama formuluotė *diplomatų pareigybių pareiginės algos koeficientai*. Reikia suvienodinti formuluotes.

5. Projekto Nr. 1 12 straipsniu keičiamo DTĮ 36 straipsnio 3 dalyje vietoj žodžių „*už dalyvavimą projektinėje veikloje*“ siūlome vartoti analogišką formuluotę, kuri vartojama VTĮ naujos redakcijos 19 straipsnio 4 dalyje – „*už dalyvavimą įgyvendinant projektus*“.

6. Projekte Nr. 1 kai kuriuose straipsniuose vartojama formuluotė „*įstaigos vadovas*“ (žr., pvz., DTĮ 37, 96 straipsniuose formuluojamą taisyklę dėl maksimalaus koeficiento dydžio – negali viršyti įstaigos vadovo pareiginės algos koeficiento dydžio, nustatyto Lietuvos Respublikos valstybės politikų darbo užmokesčio įstatyme“). Neaišku, ar šio įstatymo kontekste turimas omenyje tik užsienio reikalų ministras ar suprantama plačiau. Atkreipiame dėmesį, kad nei galiojančiame DTĮ, nei Projekte Nr.1 nėra apibrėžta kas yra įstaigos vadovas, taip pat nėra įvesta atitinkama santrumpa (pvz., DTĮ 19 straipsnio 7 dalyje yra įvesta santrumpa „*(toliau kartu-valstybės institucija)*“; o DTĮ dar vartojama formuluotė „*diplomatinių atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovas*“. Be kita ko, atkreipiame dėmesį, kad DTĮ 37, 96 straipsniuose minimame Lietuvos Respublikos valstybės politikų darbo užmokesčio įstatyme nurodomi (vardijami) valstybės politikai (jų pareigų pavadinimai) ir nėra sąsajų su įstaigos vadovo statusu.

Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlome įvertinti šį aspektą, prireikus patikslinti Projektą Nr. 1.

7. Aiškinamajame rašte kaip vienas iš Projekto Nr. 1 uždavinių nurodoma: „*Sistemiškai peržiūrėti diplomatų darbo užmokesčio teisinį reguliavimą (kartu atitinkamai perskaičiuojant pareiginių algų koeficientų dydžius, o priedą už diplomatinį rangą integruojant į darbo užmokesčio sistemą) ir diplomatų tarnybinės veiklos vertinimo teisinį reguliavimą, kad jis atitiktų valstybės tarnybos pertvarkos pirmojo etapo pagrindinius principus, išlaikant diplomatinei tarnybai, kaip statutinei valstybės tarnybai, būdingą specifiką*“. Atkreipiame dėmesį, kad VTĮ naujos redakcijoje valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo procese nebelieka formuluojamų užduočių (vertinami pasiekti veiklos rezultatai), tuo tarpu Projekte Nr. 1 diplomatom užduotys lieka. Siūlome įvertinti šį aspektą ir poreikį suvienodinti diplomatų ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą. Analogišką pastabą derinimo metu teikė ir Vidaus reikalų ministerija.

8. Projekto Nr. 1 12 straipsniu keičiamo DTĮ 41 straipsnio 10 dalyje yra nurodoma, kad „*Diplomatas, nesutinkantis su tiesioginio vadovo pateiktu tarnybinės veiklos vertinimu, turi teisę kreiptis į Atestacijos komisiją. Atestacijos komisija, įvertinusi diplomato, dirbančio pagal diplomato tarnybos sutartį, tarnybinę veiklą, siūlo užsienio reikalų ministrui priimti sprendimus, nurodytus šio straipsnio 5–7 dalyse. Atestacijos komisija, įvertinusi diplomato, dirbančio pagal terminuotą diplomato tarnybos sutartį, tarnybinę veiklą, siūlo užsienio reikalų ministrui priimti sprendimus, nurodytus šio straipsnio 5 dalies 1 ar 3 punkte, 6 dalies 1 ar 3 punkte, 7 dalyje*“.

Siūlome įvertinti, ar siūlomas reguliavimas neturi reguliavimo spragų, nes neaišku, kodėl atestacijos komisija gali siūlyti ministrui priimti tik sprendimus, nurodytus šio straipsnio 5-7 dalyse (pvz., ar negalima situacija, kad Atestacijos komisija (diplomatus nesutinkant su jo tarnybinės veiklos įvertinimu – atitinka lūkesčius, iš dalies atitinka lūkesčius) siūlytų palikti tą patį vertinimą ar pan.?) Siūlome įvertinti šį aspektą dėl reguliavimo apimties.

9. Projekte Nr. 1 siūloma DTĮ atsisakyti nuostatų dėl diplomato laikino perkėlimo į statutinio valstybės tarnautojo pareigybę kitoje valstybės institucijoje ar įstaigoje (pvz., DTĮ 42 straipsnio 1 dalies 1 punktas – Projekto Nr. 1 13 straipsnis; DTĮ 43 straipsnio 4 dalis – Projekto Nr. 1 14 straipsnis). Aiškinamajame rašte nepateiktas šios nuostatos pagrindimas.

10. Projekto Nr. 1 16 straipsniu keičiamo DTĮ 62 straipsnio 1 dalyje reikėtų nurodyti tikslų pavadinimą (derinant su Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis) - vietoj „*senatvės pensijos amžius*“ vartotinas „*socialinio draudimo pensijos amžius*“ (šioje dalyje įvedant atitinkamą santrumpą, nes ši formuluotė vartojama ir kt. straipsniuose (žr. DTĮ 87 straipsnio 2 dalį, Projekte Nr. 1 keičiamas DTĮ 89 straipsnio 1 dalį, 92 straipsnio 4 dalį).

11. Projekte Nr. 1 diplomato nušalinimo reguliavimą siūloma suvienodinti su VTĮ naujoje redakcijoje nustatytu reguliavimu. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamoje DTĮ 77 straipsnio 1 dalyje (Projekto Nr. 1 24 straipsnis) siūloma nuostata, kad „*diplomatas nuo pareigų privalo būti nušalintas Darbo kodekse nustatytais atvejais*“, taip pat atsižvelgiant į VTĮ naujos redakcijos 29 straipsnio 7 dalį („*Už nušalinimo nuo pareigų laikotarpį valstybės tarnautojui darbo užmokestis nemokamas, išskyrus Darbo kodekse nustatytus atvejus*“), taip pat į tai, kad, pvz., Darbo kodekso 49 straipsnio 3 dalis nustato, kad „*Darbdavys, tirdamas darbuotojo galimo padaryto darbo pareigų pažeidimo aplinkybes, gali nušalinti darbuotoją nuo darbo iki trisdešimt kalendorinių dienų mokėdamas jam vidutinį jo darbo užmokestį*“, siūlome įvertinti ar nebūtų tikslinga analogišką reguliavimą nustatyti ir diplomatom (Projekto Nr. 1 25 straipsniu keičiamos DTĮ 78 straipsnio 2 dalies pirmasis sakinyss nustato, kad „*Už nušalinimo laikotarpį diplomatus darbo užmokestis nemokamas*“).

12. Projekto Nr. 1 26 straipsniu keičiamo DTĮ 79 straipsnio 1 dalies formuluotę, reglamentuojančią kas sudaro tarnybos stažą, mūsų nuomone, reikia suderinti su VTĮ naujos redakcijos 31 straipsnio 1 dalimi (t. y., formuluotės turėtų būti vartojamos analogiškos); taip pat svarstyтина, ar laikotarpiai, kurie įskaičiuojami į Lietuvos valstybei išstarnautus laikotarpius, neturėtų būti identiški nurodytiems VTĮ naujoje redakcijoje.

13. VTĮ naujoje redakcijoje atsisakyta reglamentavimo dėl nemokamų atostogų, valstybės tarnautojams jos suteikiamos Darbo kodekso nustatyta tvarka. Atkreipiame dėmesį, kad Projekte Nr. 1 nėra siūloma keisti DTĮ 82 straipsnį, kuris numato palankesnę nemokamų atostogų suteikimą, negu numato Darbo kodeksas. Siūlome įvertinti šį aspektą (aiškinamajame rašte nėra

pateiktas pagrindimas, kodėl diplomatams turėtų būti paliktas kitoks negu valstybės tarnautojams nemokamų atostogų suteikimo reguliavimas).

14. Projekto Nr. 1 28 straipsniu keičiamo DTĮ 88 straipsnio pavadinimą siūlome tikslinti atsižvelgiant į šiame straipsnyje dėstomas nuostatas ir žodžius „mirties“ ir „žūties“ sukeisti vietomis. Taip pat šio straipsnio 2 dalyje siūlome išbraukti žodį „tyčinę“, taip nuostatas suderinant su VTĮ naujos redakcijos 34 straipsnio 1 dalies nuostatomis.

15. Siūlome įvertinti, ar tikslinga DTĮ palikti įspėjimo apie naikinamą pareigybę reglamentavimą (VTĮ naujoje redakcijoje analogiškų nuostatų atsakyta, taikomas Darbo kodekse nustatytas reguliavimas). Taip pat atkreipiame dėmesį, kad DTĮ 89 straipsnio 1 dalyje (Projekto Nr. 1 29 straipsnis), 92 straipsnio 4 dalyje (Projekto Nr. 1 31 straipsnis) nurodomi subjektai (kuriems nustatomi skirtingi įspėjimo terminai), nepilnai dera su Darbo kodekso 57 straipsnio 7 dalies nuostatomis.

16. Atkreipiame dėmesį, kad Projekto Nr. 1 33 straipsniu keičiamo DTĮ 95 straipsnio 2 dalies formuluotėje (iki dvitaškio) išbraukus šiuo metu galiojančioje redakcijoje esantį žodį „*gauto*“ tampa neaiški sakinio konstrukcija ir prasmė – siūlome įvertinti šį aspektą bei patikslinti formuluotę.

17. Projekto Nr. 1 37 straipsnio 1 dalyje reikia tikslinti nuorodą į šio straipsnio dalis, kurios turi įsigalioti anksčiau negu 2024 m. sausio 1 d.

18. Projekto Nr. 1 37 straipsnio 4 dalyje reikia tikslinti nuorodą į Diplomatinės tarnybos įstatymo 41 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus atvejus - mūsų nuomone, nuoroda turėtų būti į 41 straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus atvejus.

19. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Projekto Nr. 1 nuostatas į diplomato pareiginę algą inkorporuojamas priedas už rangą, ir todėl nuo 2024 m. sausio 1 d. atitinkamai nuo didesnės pareiginės algos sumos bus skaičiuojamas priedas už stažą, turi būti pildomas Projekto Nr. 1 37 straipsnis, formuluojant taisyklę kada ir kaip bus perskaičiuojamas diplomato darbo užmokestis tiems diplomatams, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo laikinai perkelti į karjeros valstybės tarnautojo kitoje valstybės institucijoje ar įstaigoje (pvz., pasibaigus laikino perkėlimo laikotarpiui ar pan.).

20. Siūlome įvertinti, ar siekiant teisinio tikslumo, nebūtų tikslinga papildyti Projektą Nr. 1 ir tikslinti DTĮ (pvz., 12 straipsnį) duodamą nuorodą į priimančioje valstybėje gyvenančius lietuvius (pvz., keičiant į Lietuvos diasporą ar pan. - žr. formuluotę, vartojamą Užsienio reikalų ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 1155).

Šis pastebėjimas taikytinas ir Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 pakeitimo įstatymo projektui (turėtų būti keičiama ir Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo 1 straipsnio 3 dalis).

21. Projektas Nr. 1 tikslintinas teisės technikos aspektu, atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 reikalavimus (toliau – Rekomendacijos):

21.1. Projekte Nr. 1 reikia suvienodinti vartojamas formuluotes (žodžių seką):

vienur vartojama – „*minimalus pareiginės algos koeficientas*“, „*maksimalus pareiginės algos koeficientas*“ (pvz., DTĮ 36 straipsnio 2 dalis ir kt.), kitur – „*pareiginės algos maksimalus koeficientas*“ (pvz., DTĮ 37 straipsnio 1 dalis, 96 straipsnio 4 dalis ir kt.);

21.2. Atsižvelgiant į tai, kad Projektas Nr. 1 įsigalios ne iš karto, o 2024 m sausio 1 d., Projekto Nr. 1 31 straipsnio 5 dalis turi būti išskaidoma į dvi atskiras dalis (pernumeruojant toliau einančias dalis) atsižvelgiant į Rekomendacijų 155 punktą (teisės aktas gali būti pildomas iš karto keliomis iš eilės einančiomis struktūrinėmis dalimis, tačiau tik tuo atveju, jeigu užtikrinama, kad šių papildymų įsigaliojimas nebus atidėtas);

21.3. Projekto Nr. 1 35 straipsniu keičiamame priede (lentelės paskutinės skilties pavadinime) turi būti nuoroda į tikslų bazinio dydžio pavadinimą – *pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis* (žr. Rekomendacijų 116 punktą, taip pat Projekto Nr. 1 12 straipsniu keičiamo DTĮ 37 straipsnio 1 dalį);

21.4. Projekte Nr. 1 reikia sulygiuoti straipsnių pavadinimų dėstymą (Rekomendacijų 37.3 papunktis); atitinkamų skaičių rašymas turėtų būti pateikiamas atsižvelgiant į Rekomendacijų 121 punktą; vienodai turi būti teikiamos nuorodos į iš eilės einančius punktus (vienur vardijami punktai atskiriant juos kableliu, kitur nurodomi per brūkšnį);

21.5. Projekto Nr. 1 37 straipsnio 5 dalyje nuoroda į Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymą rašytina be žodžių „Lietuvos Respublikos“, nes šis įstatymas jau paminėtas šio straipsnio 4 dalyje.

**Dėl Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 pakeitimo įstatymo projekto
(toliau – Projektas Nr. 2):**

22. Projektu Nr. 2 1 straipsniu keičiamo Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Įstatymas taip pat taikomas viešosios įstaigos ar nacionalinės plėtros įstaigos darbuotojams, t. y., konstatuotina, kad pagal siūlomą formulotę šis įstatymas turėtų būti taikomas visų šių įstaigų darbuotojams. Ir tik Projekto Nr. 2 3 straipsniu keičiamo Įstatymo 3 straipsnyje pildomame 4 punkte jau nurodomos sąlygos: „*viešosios įstaigos ar nacionalinės plėtros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė ir kurioms Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka pavesta*

administruoti Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių finansuojamos paramos teikimo arba Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektus, arba vykdyti veiklą, skatinančią inovacijas, verslo plėtrą ir investicijų pritraukimą“. Mūsų nuomone, šio įstatymo taikymo apimtis turi būti nurodyta ne Įstatymo 3 straipsnyje, o 1 straipsnyje; be to, abejotina, ar suformuluotos sąlygos tinka nacionalinės plėtros įstaigos atžvilgiu (žr. Nacionalinės plėtros įstatymo (redakcija, galiosianti nuo 2023 m. lapkričio 10 d.) 3, 5, 6 ir kt. straipsnius). Be to, nei Viešųjų įstaigų įstatymas, nei Nacionalinės plėtros įstaigos įstatymas nenustato tokių funkcijų, kurios išvardintos keičiamo Įstatymo 3 straipsnio 4 punkte, todėl siūlome pagrįsti siūlomą teisinį reguliavimą bei patikslinti Projekto Nr. 2 nuostatas.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad aiškinamajame rašte trūksta argumentų, kodėl reikalinga išskirti šių asmenų grupę (mūsų nuomone, jie patenka į šiuo metu galiojančiame Įstatyme nurodomą asmenų grupę - kiti asmenys).

Be to, Projektas Nr. 2 nuoroda dėl įstatymo taikymo nacionalinės plėtros įstaigos darbuotojams papildytas tik jį teikiant Vyriausybei, ir ši nuostata nebuvo derinta su suinteresuotomis institucijomis.

23. Projekto Nr. 2 2 straipsnio 4 dalyje atsisakoma trumpinio „*misija*“, kuris apibūdina formuluotę „*civilinė tarptautinė arba Europos Sąjungos misija ar operacija*“. Jo nesiūloma įsivesti tolimesnėse Įstatymo nuostatose kaip kitų trumpinių, kurių atsisakoma iš Įstatymo 2 straipsnio nuostatų, nors Įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 4 dalyje, IV skyriaus pavadinime ir kitose nuostatose trumpinys „*misija*“ vartojamas. Siūlome tikslinti.

24. Siekiant suderinti keičiamo Įstatymo nuostatas su kitų įstatymų nuostatomis, Projekto Nr. 2 2 straipsnio 5 dalyje keičiamo Įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje turėtų likti nuoroda, kad partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka.

25. Projekto Nr. 2 3 straipsnio 2 dalimi pildomame Įstatymo 3 straipsnio 4 punkte prieš žodį „viešosios“ siūlome atsisakyti perteklinių žodžių „Lietuvos Respublikos“, nes ir Viešųjų įstaigų įstatyme apibrėžtos „viešosios įstaigos“. Taip pat manome, kad šiame punkte įsivestas nekorektiškas trumpinys „valstybės institucijos“, kuriuo siūloma apimti ir viešąsias ir nacionalines plėtros įstaigas. Šio trumpinio vartojimas turėtų būti peržiūrėtas visame Įstatyme. Įstatyme siūlome vartoti „deleguojančiųjų institucijų“ formuluotę, į kurią patenka visos Įstatymo 3 straipsnyje nurodytos institucijos ir įstaigos.

26. Siekiant teisinio aiškumo Projekto Nr. 2 4 straipsniu keičiamo Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje siūlome nurodyti, kokios įstaigos turimos omenyje. Pastaba ir kitoms Projekto Nr. 2 nuostatoms, kuriose vartojama formuluotė „kitos įstaigos gautos lėšos“. Siūlome įvertinti, ar neturėtų būti vartojama „deleguojančiosios institucijos“ formuluotė.

27. Trumpinys „*delegavimo rezervas*“ įsivestas Projekto Nr. 2 10 straipsniu keičiamo Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje, tačiau šis trumpinys vartojamas ir ankščiau, t. y. Įstatymo IV

skyriaus pavadinime, todėl turi būti keičiamas ir šio skyriaus pavadinimas – atsisakant šiame pavadinime šio trumpinio vartojimo.

28. Projekto Nr. 2 11 straipsnio 1 dalyje keičiamo Įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 3 punkte tikslintinas nurodomas laiko terminas, kuriame turėtų būti nurodytas pradžios atskaitos momentas. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 4 punktas pripažįstamas netekusiu galios turėtų būti keičiama ir šio straipsnio 2 dalis (nuoroda į šio straipsnio 1 dalį). Atitinkamai Įstatymo 14 straipsnis dėstyti nauja redakcija.

29. Projekto Nr. 2 17 straipsniu keičiamo Įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje siūloma nuostata: „<...> Deleguotiems karjeros valstybės tarnautojams, statutiniams valstybės tarnautojams, valstybės pareigūnams ir viešosios įstaigos ar nacionalinės plėtros įstaigos darbuotojams mokama priemoka už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis. Ši priemoka nemokama, jeigu priemoką už darbą sunkiomis arba rizikingomis darbo sąlygomis ar dienpinigius, į kuriuos įtraukta kompensacija už darbą sunkiomis arba rizikingomis darbo sąlygomis, deleguotam asmeniui moka priimančioji institucija. Pareiginės algos, priedų ir priemokos dydį ir jų mokėjimo tvarką nustato delegavimo laikotarpiu galiojantys Lietuvos Respublikos įstatymai.“. Atkreipiame dėmesį, kad ši nuostata nedera, pvz., su VTĮ naujos redakcijos 21 straipsnio nuostatomis, nes valstybės tarnautojams nėra numatyta galimybė mokėti priemoką už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis. Tokia priemoka nenumatyta ir kai kuriuose pareigūnų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose (pvz., Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatyme), o kai kuriuose įstatymuose – vadinama kitaip (pvz., žr. DTĮ 39 straipsnio 1 dalies 3 punktą – priemoka už darbą, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų ir pan.). Siūlome keisti siūlomą reglamentavimą suderinant įstatymų nuostatas tarpusavyje (peržiūrėjus ir įvertinus specialiųjų įstatymų, reglamentuojančių deleguojamų asmenų veiklą ir sąlygas, nuostatas, taip pat ir Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme nustatytą reglamentavimą).

30. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad turėtų būti peržiūrėtos ir kitos Įstatymo nuostatos, jas suderinant su kitų įstatymų nuostatomis, pvz., atsižvelgdami į VTĮ nauja redakcijos 5 straipsnio nuostatas dėl nepriekaištingos reputacijos (nes įstaigų vadovams ar asmenims, pretenduojantiems tapti įstaigų vadovais nustatyti griežtesni nepriekaištingos reputacijos reikalavimai nei valstybės tarnautojams), reikia atitinkamai tikslinti Įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 4 punktą.

31. Projektas Nr. 2 tikslintinas teisės technikos aspektu, atsižvelgiant į Rekomendacijų nuostatas ir kitais redakciniais aspektais:

31.1. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto Nr. 2 2 straipsniu keičiamo Įstatymo 2 straipsnio keičiamos 5 dalys iš 9 (daugiau nei pusė), šis straipsnis turėtų būti išdėstytas nauja redakcija (Rekomendacijų 141 punktas). Analogiška pastaba taikytina ir Projekto Nr. 2 7 straipsniui.

31.2. Projekto Nr. 2 4 straipsniu keičiamo Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje vietoj žodžio „sritimis“ rašytinas žodis „sritims“.

31.3. Pagal Rekomendacijų 37.3 papunkčio nuostatą siūlome tikslinti Projekto Nr. 2 5, 10 ir 14 straipsniais atitinkamai keičiamų Įstatymo 6, 12 ir 20 straipsnių pavadinimų dėstymą teisės technikos aspektu (eilučių lygiavimas).

31.4. Siekiant išvengti skirtingo interpretavimo taikant Įstatymo nuostatas, siūlome suvienodinti vartojamas formuluotes, kur turimi omenyje tie patys dalykai ar objektai, pvz., Projekto Nr. 2 5 straipsniu keičiamo Įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *„deleguojančioji institucija, atsižvelgdama į delegavimo prioritetus, taip pat gali informuoti apie savo sutikimą delegavimo išlaidas apmokėti iš jai Lietuvos Respublikos valstybės biudžete skirtų asignavimų ar kitų įstaigos gautų lėšų“*, o Projekto Nr. 2 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad *„nebuvo pranešusios apie sprendimą įsipareigoti apmokėti delegavimo išlaidas“*.

31.5. Projekto Nr. 2 20 straipsnio 1 dalyje reikia tikslinti nuorodą į šio straipsnio dalis, kurios turi įsigalioti anksčiau negu 2024 m. sausio 1 d.

31.6. Projekto Nr. 2 20 straipsnio 4 dalyje siūlome vartoti pilną trumpinio *„rinkimų stebėjimo misijos“* formulotę, o nuorodą į nurodytą įstatymą rašyti su žodžiais „Lietuvos Respublikos“.

32. Dėl aiškinamojo rašto:

- aiškinamojo rašto 9 punkte užtenka nurodyti, kad kitų įstatymų projektų priimti nereikės, nes teikiamų Projektų nuostatoms įgyvendinti reikalingi parengti ir priimti įgyvendinamieji teisės aktai nurodyti aiškinamojo rašto 12 punkte;

- atkreipiame dėmesį, kad aiškinamajame rašte nenurodyti teisės aktai, kuriuos turės priimti ar pakeisti iki 2023 m. gruodžio 31 d. Vyriausybė įgyvendindama DTĮ 36 straipsnio 2 dalį (*„...> Darbo apmokėjimo sistema nustatoma vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis rekomendacijomis. <...>“*), DTĮ 88 straipsnio 5 dalį (*„<...>Paramos teikimo diplomatui žuvus ar mirus užsienyje dėl priežasčių, nesusijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, paramos teikimo palaikams pervežti į Lietuvą tvarką nustato Vyriausybė“*), DTĮ 46 straipsnio 1 dalį - turės būti keičiamas Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimas Nr. 1296 ir t.t. Būtina aiškinamajame rašte nurodyti visus teisės aktus, kurie atsižvelgiant į siūlomas Projekto Nr. 1 nuostatas turės būti priimti ir nustatytą tvarka paskelbti iki įstatymo įsigaliojimo;

- aiškinamojo rašto 4 punkte reikia tikslinti minimo Mokslo ir švietimo įstatymo pavadinimą;

- siūlytume papildyti aiškinamąjį raštą informacija apie tai, kad Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 5, 7, 10, 43, 69, 71, 72 ir 79 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (TAIS Nr. XIVP-2086(3)) nuostatos yra inkorporuotos į Projektą Nr. 1.

Dėl susijusių aspektų

DTĮ 47 straipsnio (šis straipsnis Projekte Nr. 1 nėra siūlomas keisti), kuris reglamentuoja garantijas **diplomato, paskiriamo į kitą valstybę pagal diplomatų rotacijos taisyklės, sutuoktiniui arba partneriui**, 1 dalyje yra formuluojama teisė grįžti į tas pačias pareigas valstybės ar savivaldybės institucijoje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje arba kitoje iš valstybės biudžeto ar savivaldybės biudžeto finansuojamoje įstaigoje ar organizacijoje, kurioje dirbo iki išvykimo kartu su diplomatu :

„1. Diplomato sutuoktinis arba partneris, išvykęs kartu su diplomatu į diplomatinę atstovybę, konsulinę įstaigą ar specialiąją misiją, turi teisę per 3 mėnesius nuo diplomato atšaukimo iš diplomatinės atstovybės, konsulinės įstaigos ar specialiosios misijos grįžti į tas pačias pareigas valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje arba kitoje iš valstybės biudžeto ar savivaldybės biudžeto finansuojamoje įstaigoje ar organizacijoje, kurioje dirbo iki išvykimo kartu su diplomatu į diplomatinę atstovybę, konsulinę įstaigą ar specialiąją misiją. Tais atvejais, kai nėra galimybės grįžti į tas pačias pareigas, diplomato sutuoktinis arba partneris per šioje dalyje nustatytą terminą turi teisę grįžti į kitas pareigas, apmokamas ne mažiau negu iki išvykimo su diplomatu, toje pačioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje arba kitoje iš valstybės biudžeto ar savivaldybės biudžeto finansuojamoje įstaigoje ar organizacijoje, kurioje dirbo iki išvykimo su sutuoktiniu arba partneriu“.

Atkreipiame dėmesį, kad tais atvejais, kai **diplomato sutuoktinis ar partneris yra biudžetinės įstaigos vadovas (ne valstybės tarnautojas)**, yra visiškai neaiškus ir pakankamai probleminis šios teisės praktinio įgyvendinimo mechanizmas (įstaigos vadovas išvyksta mažiausiai 3 metams ir jam turi būti išlaikoma teisė grįžti į tas pačias pareigas).

Atsižvelgiant į tai, kad įstaigos vadovo pareigybė yra konkursinė pareigybė, siūlome šį nustatytą reguliavimą įvertinti suderinamumo su Darbo kodekso 41 straipsnio nuostatomis, Biudžetinių įstaigų įstatymo (be kita, įvertinant ir Vyriausybės Seimui pateikto šio įstatymo naujos redakcijos projekto Nr. XIVP-2834 nuostatas, kuriose numatyta biudžetinės įstaigos vadovo kadencija - 5 metai) aspektu, taip pat atsakingo valdymo aspektu.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Aida Gritienė

Daiva Gubistienė, Aida Gritienė, tel.
+37052098736; +37065842740,
+37052098839; +37066842791, el. p.
daiva.gubistiene@lrv.lt,
aida.gritiene@lrv.lt